

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η

190/2024

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 4.6.2024 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη, Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον - μη ενημερωτικό - ψυχαγωγικό ραδιοφωνικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο «ATHENS BEST RADIO IKE» Νομού Αττικής, του οποίου φορέας είναι η εταιρεία με την επωνυμία «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ 92,6 ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», με τον διακριτικό τίτλο «ATHENS BEST RADIO IKE», αναφορικά με διατάξεις περί: (α) έλλειψης αναγνώρισης και έμπρακτου σεβασμού διαφορετικών απόψεων, (β) έλλειψης ακρίβειας και πληρότητας παρουσίασης γεγονότων χωρίς προσοχή και αίσθημα ευθύνης, δημιουργίας σύγχυσης στο κοινό, γ) μετάδοσης πληροφοριών χωρίς έλεγχο και απόψεων ως ειδήσεων και δ) υποβάθμισης ποιότητας προγράμματος, στη διάρκεια εκπομπής με παραγωγό τον Κώστα Γιαννακίδη που μεταδόθηκε από τον ως άνω σταθμό στις 18.12.2020. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 5777/18.12.2020 καταγγελία πολίτη.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε ο φάκελος με αριθμό 3/5.1.2021, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Αικατερίνη Κοντοπούλου και στον ειδικό επιστήμονα - νομικό Αντώνιο Κεχρή. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό

πρωτοκόλλου 299/ΕΣ/22.4.2021 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, ο Ειδικός Επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 820/ΕΣ/20.5.2024 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό του ως άνω ραδιοφωνικού σταθμού παρέστησαν ο νόμιμος εκπρόσωπός του Αλέξανδρος Χριστόπουλος (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), καθώς και ο πληρεξούσιος δικηγόρος του Αιμίλιος Κουνδουράκης και ο παρουσιαστής - δημοσιογράφος Κωνσταντίνος Γιαννακίδης. Ερωτηθέντες από την Πρόεδρο, οι ανωτέρω απάντησαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 21.6.2024, ώρα 14.00, και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το από 21.6.2024 υπόμνημα (με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 3954/25.6.2024).

Την 15.10.2024 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιγλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Παρέστη επίσης και ο ανωτέρω Εισηγητής, ο οποίος ανέπτυξε το ζήτημα προφορικά και στη συνέχεια αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού άκουσε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Ανεξάρτητη Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της

τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων. «Ο άμεσος έλεγχος του κράτους... έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων... την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας».

2. Κατά το άρθρο 3 του Κώδικα δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών [ΠΔ 77/2003]: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση πρέπει να αναγνωρίζουν και να σέβονται εμπράκτως τη διατύπωση διαφορετικών απόψεων και να υπερασπίζονται την ελευθερία μεταδόσεώς τους. Οι διαφορετικές απόψεις πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα και με ίσους όρους».

3. Το άρθρο 5 παρ. 1 του ΠΔ 77/2003 ορίζει: «Η μετάδοση των γεγονότων πρέπει να είναι αληθής, ακριβής και όσο είναι δυνατό πλήρης. Τα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης, ώστε να μη δημιουργούν υπέρμετρη ελπίδα, σύγχυση ή πανικό στο κοινό». Κατά την παρ. 2 του αυτού ως άνω άρθρου: «ανακρίβειες ή παραπλανητικές δηλώσεις διορθώνονται αμέσως στο πλαίσιο της ίδιας ή παρόμοιας εκπομπής».

4. Το άρθρο 8 παρ. 1 εδ. α' του ΠΔ 77/2003 ορίζει: «Δεν πρέπει να μεταδίδονται πληροφορίες χωρίς να έχουν ελεγχθεί».

5. Κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του ΠΔ 77/2003: «Οι ειδησεογραφικές και άλλες δημοσιογραφικές και πολιτικές εκπομπές πρέπει να εξασφαλίζουν την ποιοτική στάθμη που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, καθώς και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας».

6. Κατά το άρθρο 15 παρ. 1 εδ. α του ΠΔ 77/2003: «Ειδήσεις και σχόλια, κρίσεις ή απόψεις πρέπει να διακρίνονται με τρόπο σαφή».

7. Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του Ν. 2863/2000: «Το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων και των εν γένει κανόνων και αρχών που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία για τη νόμιμη, διαφανή και ποιοτική λειτουργία των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα παροχής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών».

8. Τέλος, κατά τα στοιχεία β' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα

ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει, σε περίπτωση παραβάσεων, τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την ακρόαση της επίμαχης εκπομπής, όπως αυτή μεταδόθηκε από τον ραδιοφωνικό σταθμό της εγκαλουμένης εταιρείας, καθώς και από τους ισχυρισμούς αυτής (προβληθέντες εγγράφως δια υπομνήματος και προφορικώς), προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Δια της με αριθ. 5777/18.12.2020 ηλεκτρονικής καταγγελίας του Α1 επισημάνθηκε στην Αρχή το περιεχόμενο εκπομπής με παραγωγό τον κ. Κώστα Γιαννακίδη που μεταδόθηκε στις 18.12.2020 (12:00 - 14:00) από τον ραδιοφωνικό σταθμό Best 92,6 FM Νομού Αττικής. Το περιεχόμενο της καταγγελίας έχει ως εξής: «Σχολίαζε ο ραδιοφωνικός παραγωγός κος Κώστας Γιαννακίδης την πτώση των Σουλιωτισσών στο Ζάλογγο και την παρομοίασε ως το πρώτο TETRIS της ιστορίας (το γνωστό ηλεκτρονικό παιχνίδι στοίχισης με τουβλάκια)... χαρακτηρίζοντας μάλιστα ως ψευδές το γεγονός. Παρόλο που του ζητήθηκε τηλεφωνικά να ανακαλέσει, ειρωνικά παρακάλεσε να του κάνουν μήνυση ώστε να διαφημιστεί και η εκπομπή... Απαράδεκτο σχόλιο, προσβάλλει το εθνικό συναίσθημα και πρόκειται για αμαύρωση και γελοιοποίηση ενός ιστορικού γεγονότος ιδιαίτερης εθνικής σημασίας και για προσβολή μνήμης νεκρών. Υπάρχουν μνήματα και μνημεία με ονόματα νεκρών σε αυτές τις περιοχές. Απαράδεκτοι οι χαρακτηρισμοί και οι παραλληλισμοί».

2. Ο χορός του Ζαλόγγου είναι θρύλος με πυρήνα ιστορικό γεγονός που συνέβη μετά την οριστική κατάληψη του Σουλίου από τα στρατεύματα του Αλή Πασά, τον Δεκέμβριο του έτους 1803. Στις 18 Δεκεμβρίου του 1803 (παλαιό ημερολόγιο), στην κορυφή του όρους Ζάλογγο, εξελίχθηκαν γεγονότα τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα μία ομάδα Σουλιωτισσών και Σουλιωτών με τα παιδιά τους να αποφασίσουν να πεθάνουν ελεύθεροι παρά να πέσουν στα χέρια των Τουρκαλβανών. Έτσι, προτίμησαν, με μία πράξη αυτοθυσίας, αντί να ατιμαστούν από τον αιώνιο εχθρό τους, να πέσουν από την άκρη του γκρεμού. Ορισμένες πηγές της εποχής, ή μεταγενέστερες, αναφέρουν πως οι Σουλιώτισσες έπεσαν «εν χορώ» και τραγουδώντας. Η περίπτωση του Ζαλόγγου γρήγορα έγινε γνωστή όχι μόνο στον τουρκοκρατούμενο ελληνικό χώρο αλλά και

στην Ευρώπη, κατά την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, προκαλώντας ιδιαίτερη συγκίνηση και θαυμασμό.

3. Η καταγραφή του επίμαχου οπτικοακουστικού αποσπάσματος και η συνοπτική παράθεση ιστορικών αναφορών στο χορό του Ζαλόγγου έγινε από το Τμήμα Ποιότητας Προγραμμάτων του ΕΣΡ και την κ. Αικατερίνη Κοντοπούλου, ΠΕ Επικοινωνίας και ΜΜΕ (ΑΠ 299/ΕΣ/22.4.2021). Τα υπό έλεγχο αποσπάσματα της ως άνω δημοσιογραφικής εκπομπής, κατά τον ορισμό που περιέχει η διάταξη του άρθρου 1 εδ. β του Κώδικα δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών (ΠΔ 77/2003), είναι τα κάτωθι τέσσερα (4):

α) ώρα 12:21' – κ. Γιαννακίδης: *«Επίσης με τη σημερινή ημερομηνία προσδιορίζεται ημερολογιακά ένας από τους μύθους του Ελληνισμού, ο χορός του Ζαλόγγου με τις Σουλιωτοπούλες που χορεύοντας έπεσαν στον γκρεμό. Ο χορός του Ζαλόγγου, κάτι που μας ταιριάζει εθνολογικά, ταιριάζει στην ιδιοσυστασία του Έλληνα δηλαδή χορεύοντας να τραβάει ο ένας τον άλλον στον γκρεμό. Τι πιο ελληνικό. Αλλά αυτό το πιθανότερο είναι ότι δεν έχει συμβεί ποτέ, αλλά ΟΚ, δεν μας χαλάει».* β) ώρα 12:26 – κ. Γιαννακίδης, σχολιάζοντας μήνυμα ακροατή: *«Ο Καιάδας ήταν το πρώτο Tetris; Μ, εντάξει αλλά θα παίζανε στο 1, στο πρώτο επίπεδο, δηλαδή τα κομμάτια (σ.σ. εννοεί θα πέφτανε) πάρα πολύ αργά. Ενώ στον χορό του Ζαλόγγου παίζανε στο 15».* γ) ώρα 13:08' – κ. Γιαννακίδης: *«Έχετε πάθει κάτι με τις Σουλιώτισσες, ε; Χαμός! Mail, μηνύματα, τηλεφωνήματα, απειλές για μηνύσεις. Είναι που έχει επηρεαστεί ο ψυχισμός μας».* δ) ώρα 13:55' – κ. Γιαννακίδης, σχολιάζοντας μήνυμα ακροατή: *«Ναι, όντως τακτοποιημένη, καθώς πρέπει εκπομπή σήμερα. Αν δεν έλεγα και αυτό με τις Σουλιώτισσες, θα ήμασταν όλοι καλά».*

4) Αξιολογώντας τα παραπάνω χωρία, συνάγονται από αυτά τα εξής ουσιώδη συμπεράσματα: α) Ο παρουσιαστής της υπό έλεγχο εκπομπής χαρακτηρίζει το Χορό του Ζαλόγγου ως «έναν από τους μύθους του Ελληνισμού», θεωρώντας ότι «το πιθανότερο είναι ότι δεν έχει συμβεί ποτέ». β) Επίσης, παραλληλίζει το Χορό του Ζαλόγγου με το βιντεοπαιχνίδι Tetris, στο οποίο «παίζανε» σε υψηλό επίπεδο δεξιότητας, δηλαδή οι Σουλιώτισσες, μετά τα παιδιά τους, έπεφταν και οι ίδιες στον γκρεμό όχι «πάρα πολύ αργά» όπως θα ήταν σαν να παίζανε «στο επίπεδο 1», αλλά με μεγάλη ταχύτητα, η μία μετά την άλλη, σαν να «παίζανε στο επίπεδο 15». γ) Ακόμη, ο παρουσιαστής θεωρεί ότι οι αντιδράσεις των ακροατών στα λεγόμενά του δεν είναι εύλογες, αλλά συνιστούν ένδειξη προηγούμενου γενικευμένου επηρεασμού του «ψυχισμού» τους, ενώ χαρακτηρίζει αυτάρεσκα, την υπό έλεγχο εκπομπή του ως

«τακτοποιημένη και καθώς πρέπει». Επισημαίνεται ότι τα συμπεράσματα της έρευνας των ιστορικών δεν χαράσσονται σε γρανιτένιες πλάκες, ως ανεξίτηλα τεκμήρια μέσα στο χρόνο. Οι ιστορικές βεβαιότητες του σήμερα ενδέχεται να αποδειχθούν οι ιστορικές πλάνες του αύριο. Άρα, κανένα γεγονός της ανθρώπινης ιστορίας δεν είναι δυνατόν να εξαιρεθεί από την αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας, το αποτέλεσμα της οποίας υποβάλλεται στην κρίση των ιστορικών και της κοινής γνώμης. Ωστόσο, όποιος θεωρεί ότι ένα ιστορικό γεγονός είναι αμφισβητήσιμο, οφείλει αναζητώντας την αλήθεια να συλλέξει, να εξετάσει και να αξιολογήσει όλα τα κρίσιμα τεκμήρια που έχουν δει το φως, χωρίς ουδεμία εξαίρεση και ανεξαρτήτως πηγής. Όταν λοιπόν ο παρουσιαστής της εκπομπής διατείνεται αυθαιρέτως, στην υπό έλεγχο εκπομπή, αφ' ενός ότι είναι «ένας από τους μύθους του Ελληνισμού» το ιστορικό γεγονός ότι «οι Σουλιωτοπούλες χορεύοντας έπεσαν στο γκρεμό», αφ' ετέρου ότι «το πιθανότερο είναι ότι δεν έχει συμβεί ποτέ», αγνοώντας επιδεικτικά τα ιστορικά τεκμήρια που το επιβεβαιώνουν και χωρίς να αναφερθεί στις ιστορικές αναφορές επί των οποίων στηρίζει τη γνώμη του, απεμπολεί την ιδιότητα του δημοσιογράφου που αναζητεί την αλήθεια (ως οφείλει) και θέτει εαυτόν εκτός του πεδίου των κανόνων της δημοσιογραφικής δεοντολογίας που είναι υποχρεωμένος να τηρεί. Συνάμα, δημιουργεί σύγχυση στους ακροατές ως προς το ποιο είναι ακριβώς το ιστορικό γεγονός που θεωρεί ως αμφίλογο, ήτοι το γεγονός ότι προηγήθηκε της ομαδικής αυτοκτονίας των Σουλιωτισσών χορός, ή το γεγονός ότι οι Σουλιώτισσες προτίμησαν τον οικειοθελή θάνατο από το να πέσουν στα χέρια των Τούρκων; Σε κάθε περίπτωση, από τον κυνικό υστερόχρονο παραλληλισμό της αυτοθυσίας των Σουλιωτισσών με το βιντεοπαιχνίδι Tetris, μπορεί να συναχθεί λογικά ότι ο παρουσιαστής αμφισβητεί αυθαιρέτως και τα δύο ως άνω γεγονότα.

III. Υπαγωγή

Ειδικότερα, ως προς τις αποδιδόμενες στον ραδιοφωνικό σταθμό «ATHENS BEST RADIO IKE» κατ' ιδίαν παραβάσεις της ισχύουσας ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας συνάγονται τα ακόλουθα:

α) Για την παράβαση της έλλειψης αναγνώρισης και έμπρακτου σεβασμού διαφορετικών απόψεων. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το ως άνω πόρισμα οπτικοακουστικού ελέγχου, δεν έγινε μνεία στα ιστορικά τεκμήρια που θεμελιώνουν

διαφορετική άποψη από αυτή που εξέφρασε ο παρουσιαστής της εκπομπής, αλλά ούτε και μνεία στις διαφορετικές απόψεις που εξέφρασαν με «mail, μηνύματα, τηλεφωνήματα, απειλές για μηνύσεις» οι ακροατές της εκπομπής του. Αντιθέτως, η έκφραση αντιρρήσεων από τους τηλεθεατές για τη θέση που υιοθέτησε αυθαίρετα, χαρακτηρίστηκε ειρωνικά ως απόρροια προηγούμενου γενικευμένου επηρεασμού του “ψυχισμού” τους. Τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από την εγκαλουμένη εταιρεία στο υπόμνημά της ότι ο παρουσιαστής στήριξε την άποψή του σε συγκεκριμένες ιστορικές πηγές, τις οποίες ο ίδιος ασπάζεται και υποστηρίζει ως αξιόπιστες, είναι κατ’ ουσίαν αβάσιμα και απορριπτέα.

β) Για την παράβαση της έλλειψης ακρίβειας και πληρότητας, παρουσίασης γεγονότων χωρίς προσοχή και αίσθημα ευθύνης, δημιουργίας σύγχυσης στο κοινό, θα πρέπει, εκ προοιμίου, να επισημανθεί ότι η ως άνω διάταξη αφορά όχι μόνο στα γεγονότα της τρέχουσας επικαιρότητας, αλλά και στα ιστορικά γεγονότα του παρελθόντος. Εν προκειμένω, η παρουσίαση των ιστορικών γεγονότων από τον παρουσιαστή, στην υπό έλεγχο εκπομπή, έγινε υπό το πρίσμα της αυθαίρετης άρνησης, συνολικά του Χορού του Ζαλόγγου, καθώς ο ίδιος προτίμησε να αγνοήσει τα σχετικά ιστορικά τεκμήρια και τις μαρτυρίες. Απορρίπτοντας, όμως, χωρίς να εξετάσει ή να αξιολογήσει, κάθε στοιχείο αντίθετο στη θέση του, παύει να αναζητεί την ιστορική αλήθεια ή να επιδιώκει την ακρίβεια και την πληρότητα στην έκθεση των ιστορικών γεγονότων. Συνάμα, δε, δημιουργεί σύγχυση στο ραδιοφωνικό κοινό, ως προς το ποιό είναι ακριβώς το ιστορικό γεγονός που θεωρεί ως αμφίλογο. Σε κάθε περίπτωση, δεν παρουσίασε τα ιστορικά γεγονότα, στα οποία αναφέρθηκε, ούτε με τη δέουσα προσοχή, ούτε με το δέον αίσθημα ευθύνης. Τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από την εγκαλουμένη εταιρεία στο υπόμνημά της, ότι ο παρουσιαστής της εκπομπής εξέφρασε προσωπική άποψη, γεγονός το οποίο αναφέρει ρητά και επικαλέστηκε και τις πηγές από τις οποίες άντλησε τις καταγραφές, είναι κατ’ ουσίαν αβάσιμα και απορριπτέα.

γ) Για την παράβαση της μετάδοσης πληροφοριών χωρίς έλεγχο, η μετάδοση της πληροφορίας, χωρίς ιστορική τεκμηρίωση ότι ο Χορός του Ζαλόγγου «το πιθανότερο είναι ότι δεν έχει συμβεί ποτέ», συνιστά, προδήλως πληροφορία που δεν έγινε εκ μέρους του παρουσιαστή αντικείμενο ενδεδειγμένου δημοσιογραφικού ελέγχου. Τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από την εγκαλουμένη εταιρεία στο υπόμνημά της ότι στην κρίνόμενη περίπτωση δεν υφίσταται “μετάδοση πληροφοριών”, αλλά διατυπώνεται μόνο η προσωπική άποψη του δημοσιογράφου-παρουσιαστή, καθώς και ότι η

καταγραφή ή η απλή αναφορά σε ένα ιστορικό γεγονός δεν αποτελεί “μετάδοση”, είναι κατ’ ουσίαν αβάσιμα και απορριπτέα.

δ) Για την παράβαση του άρθρου 15 παρ. 1 εδάφ. α του ΠΔ 77/2003, καθίσταται σαφές από το ως άνω πόρισμα οπτικοακουστικού ελέγχου ότι ο παραπάνω δημοσιογράφος-παρουσιαστής της εκπομπής υιοθετεί την άποψη της άρνησης του Χορού του Ζαλόγγου. Εξ άλλου, λείπουν εντελώς τα στοιχεία στα οποία θα μπορούσε να στηρίζει την άποψη αυτή, ενώ απουσιάζει εντελώς από την αυθαίρετη ραδιοφωνική παρουσίασή της κάθε αντίθετη μαρτυρία ή τεκμήριο. Το ύφος του δε, παρά την ύπαρξη αντίθετων ιστορικών τεκμηρίων, δηλώνει την απουσία σαφούς διάκρισης μεταξύ προσωπικής άποψης και είδησης, δηλαδή πληροφόρησης του ραδιοφωνικού κοινού ως προς «έναν από τους μύθους του Ελληνισμού», που συνιστά κατά τη γνώμη του ο Χορός του Ζαλόγγου. Τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από την εγκαλουμένη εταιρεία στο υπόμνημά της ότι το επίμαχο γεγονός εμπίπτει στους όρους “σχόλια και απόψεις”, οι δε αναφορές του παρουσιαστή δεν αποτελούν ειδήσεις, ούτε κρίσεις, είναι κατ’ ουσίαν αβάσιμα και απορριπτέα.

ε) Τέλος, καθόσον αφορά την παράβαση της υποβάθμισης της ποιότητας προγραμμάτων, ο ατυχής παραλληλισμός που έκανε ο παρουσιαστής-δημοσιογράφος μεταξύ του Χορού του Ζαλόγγου και του βιντεοπαιχνιδιού Tetris, στα πλαίσια της αυθαίρετης άρνησής του, συνολικά, του Χορού του Ζαλόγγου ως ιστορικού γεγονότος, σε συνδυασμό με τις παραβιάσεις των νομικών διατάξεων, που έχουν αναφερθεί στο νομικό μέρος της παρούσας, καταβαρυνώνει προδήλως, ως προς την υπό έλεγχο εκπομπή, τη συνταγματικά προβλεπόμενη ποιοτική στάθμη που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Τα αντιθέτως υποστηριζόμενα από την εγκαλουμένη εταιρεία στο υπόμνημά της, παραπέμποντας στις προεκτεθείσες παραβάσεις της ισχύουσας ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας, είναι κατ’ ουσίαν αβάσιμα και απορριπτέα.

Ενόψει των ανωτέρω, η Ολομέλεια αποφασίζει ομοφώνως ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τις διατάξεις περί: (α) έλλειψης αναγνώρισης και έμπρακτου σεβασμού διαφορετικών απόψεων, (β) έλλειψης ακρίβειας και πληρότητας, παρουσίας γεγονότων με προσοχή και αίσθημα ευθύνης, δημιουργίας σύγχυσης στο κοινό, (γ) μετάδοσης πληροφοριών χωρίς έλεγχο και απόψεων ως ειδήσεων και (δ) υποβάθμισης ποιότητας προγράμματος. Επομένως θα πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλουμένη διοικητική κύρωση και δη εκείνη της συστάσεως.

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**

Αποφασίζει, ομοφώνως, ότι η εταιρεία με την επωνυμία «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ 92,6 ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», και τον διακριτικό τίτλο «ATHENS BEST RADIO ΙΚΕ», φορέας του «ATHENS BEST RADIO 92,6» Νομού Αττικής, παραβίασε τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία σε σχέση με διατάξεις περί: (α) έλλειψης αναγνώρισης και έμπρακτου σεβασμού διαφορετικών απόψεων, (β) έλλειψης ακρίβειας και πληρότητας, παρουσίασης γεγονότων χωρίς προσοχή και αίσθημα ευθύνης, δημιουργία σύγχυσης στο κοινό, (γ) μετάδοσης πληροφοριών χωρίς έλεγχο και απόψεων ως ειδήσεων και (δ) υποβάθμισης ποιότητας προγράμματος, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εγκαλουμένη εταιρεία, φορέα του σταθμού, ομόφωνα τη διοικητική κύρωση της συστάσεως όπως αποφεύγει στο μέλλον να μεταδίδει προγράμματα που δεν σέβονται τις διαφορετικές απόψεις και να μεταδίδει πληροφορίες με προσοχή και αίσθημα ευθύνης.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 15^η Οκτωβρίου 2024 και δημοσιεύτηκε την 2^α Απριλίου 2025.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ – ΔΡΙΛΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ